

Projekt

UCHWAŁA Nr .....

RADY MIEJSKIEJ LEGNICY

z dnia ..... 2012 r.

w sprawie uchwalenia 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla miasta Legnicy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Dz. U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, Dz. U. z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, Dz. U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 217, poz. 1281, Nr 149, poz. 887, Dz. U. z 2012 r. poz. 567) i art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887, Nr 288, poz. 1690, Dz. U. z 2012 r. poz. 579) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uchwała się 3 – letni Gminny Program Wspierania Rodziny dla miasta Legnicy stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Legnicy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Legnicy
z dnia.....2012 r.

3 - letni
Gminny Program
Wspierania Rodziny
dla miasta Legnicy
listopad 2012

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Podstawa prawna programu.....	3
III.	Analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.....	3
1.	Liczba ludności.....	3
2.	Struktura demograficzna ludności.....	4
3.	Małżeństwa i rozwody.....	5
4.	Przyrost naturalny i dzietność rodzin.....	5
5.	Struktura ekonomiczna ludności.....	6
6.	Sytuacja na rynku pracy.....	8
7.	Pomoc społeczna na rzecz rodziny.....	10
8.	Oświata, Kultura i Sport.....	11
IV.	Priorytety i cele oraz zadania programu.....	12
V.	Zakładane efekty.....	14
VI.	Realizatorzy programu.....	14
VII.	Monitorowanie i ewaluacja programu.....	14

I. Wstęp

1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nałożyła na gminę obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Obowiązek ten realizowany jest w oparciu o 3-letni program wspierania rodziny. Program ten uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo - wychowawczej roli względem dzieci oraz zapewnienie im pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

II. Podstawa prawna programu

-Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124),

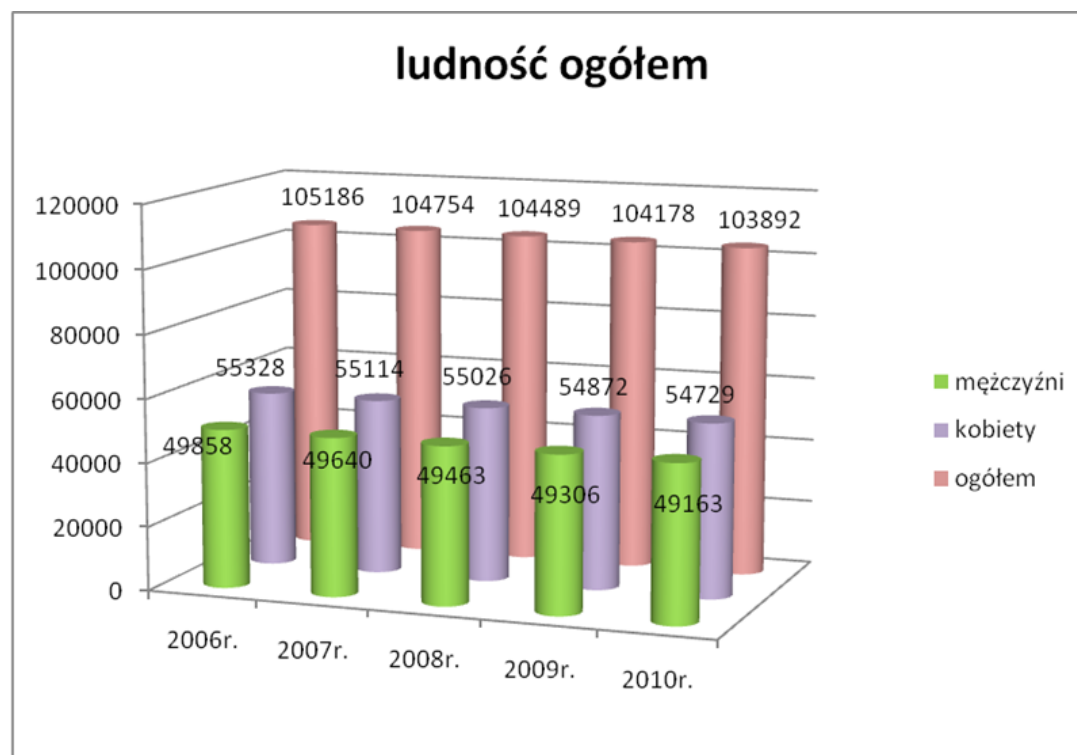
-Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235 z późn. zm.)

III. Analiza lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej

1. Liczba ludności.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Legnicy z roku na rok maleje. Podczas gdy w 2006 roku wynosiła 105.186 osób, w 2010 r. spadła do 103.892 osób. Powierzchnia Legnicy wynosi 56,3 km², a gęstość zaludnienia w 2010 roku wyniosła 1845,7 osób na km². Przez ostatnie 5 lat cały czas utrzymuje się przewaga ilościowa kobiet nad mężczyznami i wynosi ponad 5.000 osób.

Ludność Legnicy ogółem (w tym mężczyźni i kobiety) w latach 2006 - 2010

* Wykres w oparciu o BDL GUS

2. Struktura demograficzna ludności.

Mieszkańcy Legnicy według wieku i płci w 2010 roku (w osobach)

płeć	wiek														
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 lat i więcej
kobiety	2369	2075	2324	2918	3578	4467	4328	3773	3133	3365	4546	5038	4086	1985	6744
mężczyźni	2621	2265	2530	3085	3723	4476	4204	3755	3058	3163	3951	4209	3338	1397	3388

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

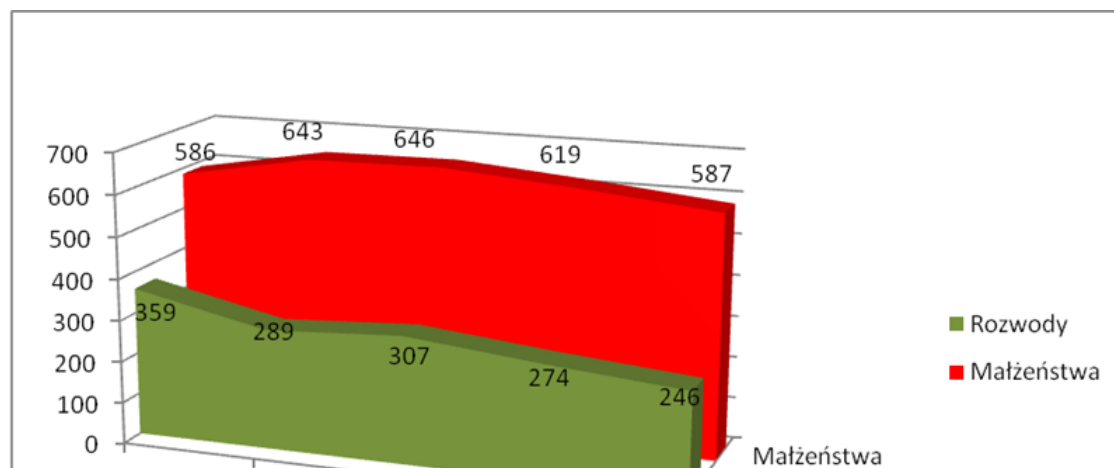
3. Małżeństwa i rozwody.

Malejąca z roku na rok liczba zawieranych małżeństw może być związana ze wzrostem popularności związków nieformalnych oraz migracją młodych legniczan.

W ostatnich latach zanotowano także tendencję spadkową w ilości spraw rozwodowych.

Nie mniej jednak istnieje konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na wzmocnienie rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dzieci.

Ilość zawartych małżeństw i przeprowadzonych rozwodów w Legnicy w latach 2006 – 2010.

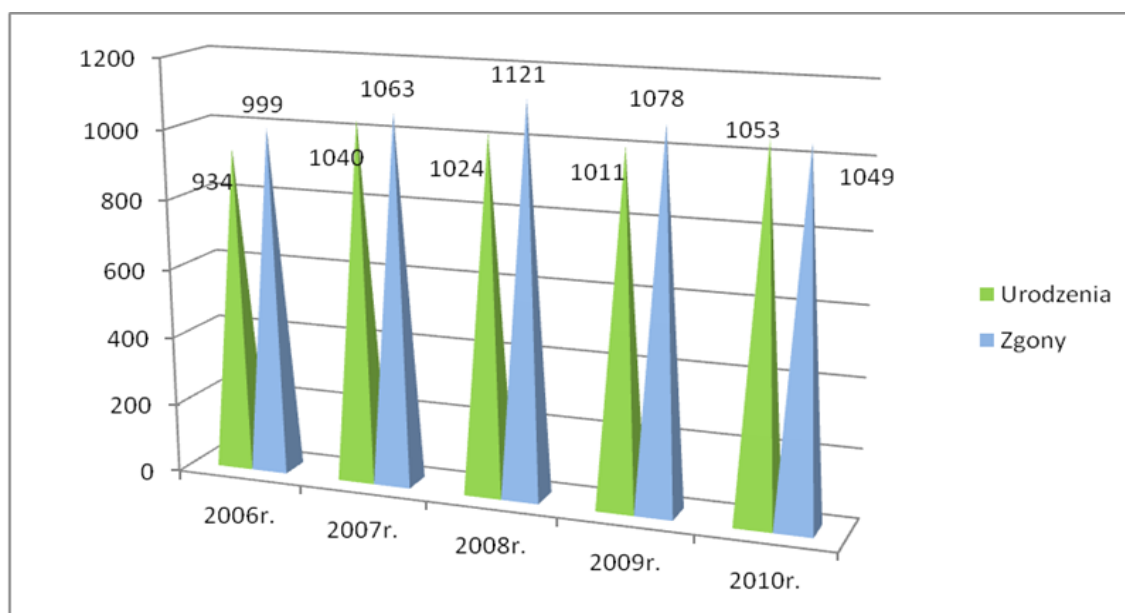
* Opracowano w oparciu o BDL GUS

4. Przyrost naturalny i dzietność rodzin .

W ostatnich latach w Legnicy zaobserwować można było ujemny przyrost naturalny, dopiero w 2010 roku liczba urodzeń była większa od liczby zgonów, a przyrost naturalny wyniósł +4. Dane statystyczne pokazują również, że co roku rodzi się w Legnicy więcej chłopców niż dziewczynek.

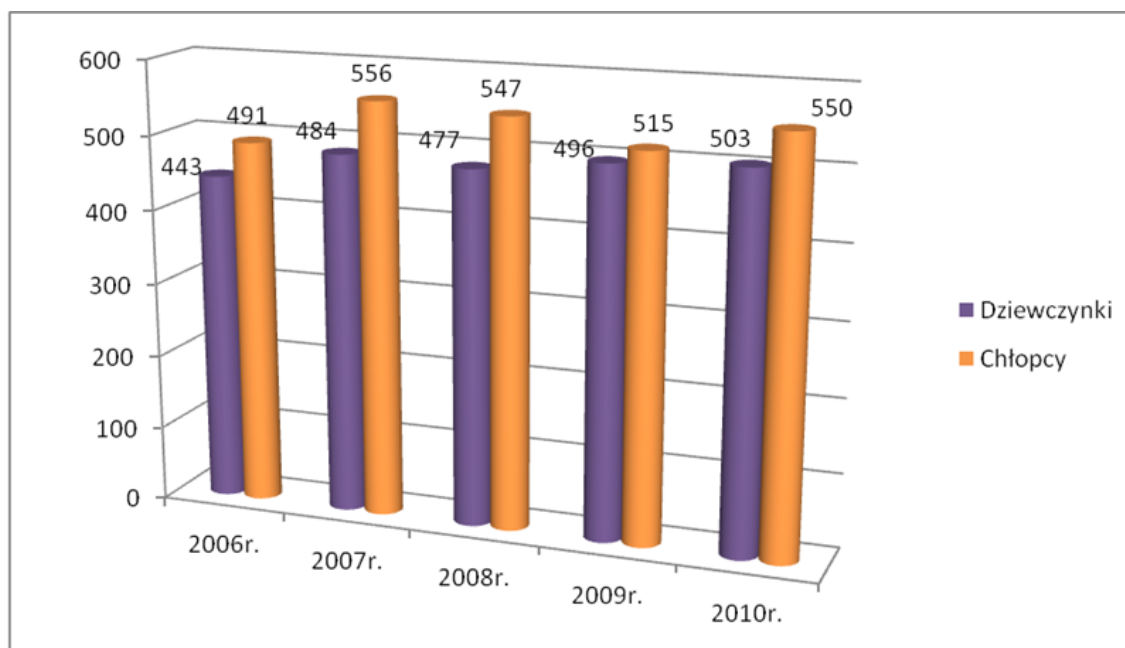
W oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego z 2002 roku oraz informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy można przyjąć, że w Legnicy jest około 1500 rodzin wielodzietnych. Za taką uważa się rodzinę, w której wychowuje się troje lub więcej dzieci. Aktualne dane uzyskane w ramach narodowego spisu powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku będą udostępnione w grudniu br. Pozwoli to na przeprowadzenie analizy dzietności legnickich rodzin w okresie ostatniej dekady.

Ilość urodzeń i zgonów w Legnicy w latach 2006 – 2010.

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

Ilość urodzeń wg płci w Legnicy w latach 2006 – 2010.

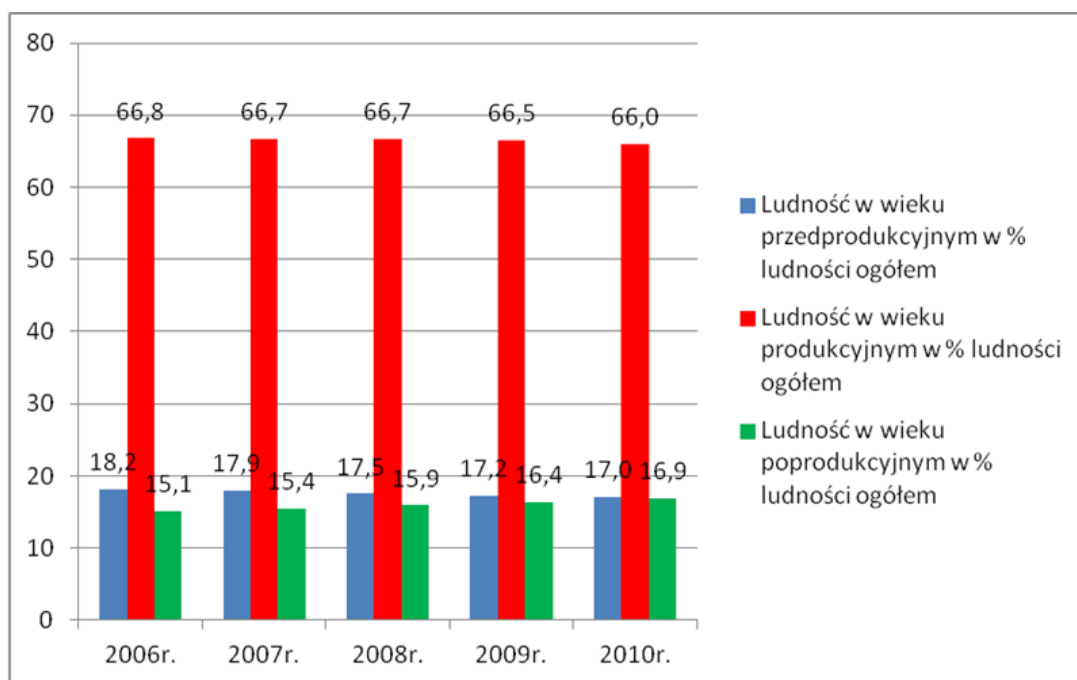

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

5. Struktura ekonomiczna ludności.

W ciągu ostatnich lat w Legnicy obserwuje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Natomiast rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Jest to objaw starzenia się społeczeństwa.

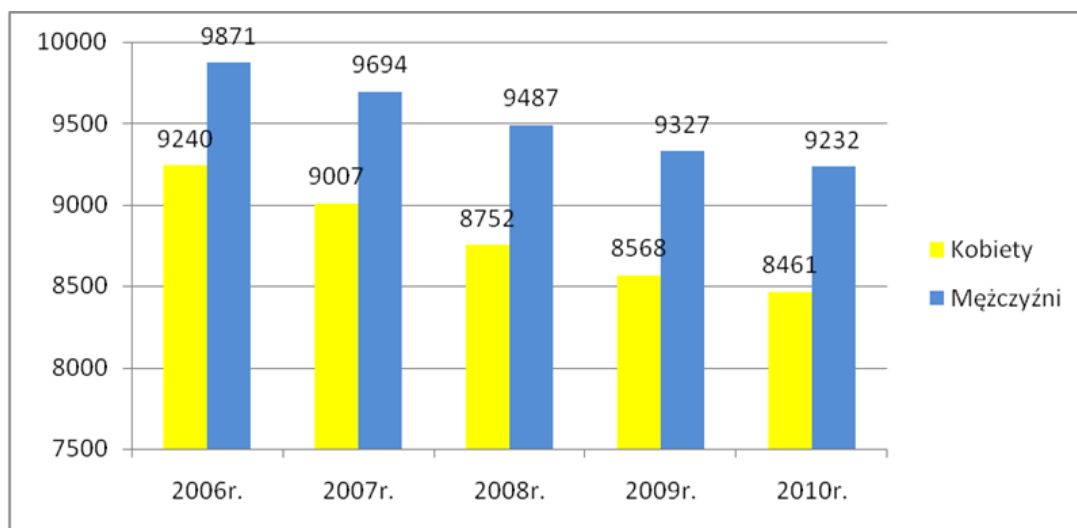
Ludność Legnicy ze względu na wiek produkcyjny w latach 2006 – 2010.

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

Biorąc pod uwagę podział ludności w wieku przedprodukcyjnym na kobiety i mężczyzn, widać wyraźnie, że poza tym, iż z roku na rok ilość takich osób spada, to ilość mężczyzn przewyższa znacznie ilość kobiet.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni) w latach 2006 – 2010.

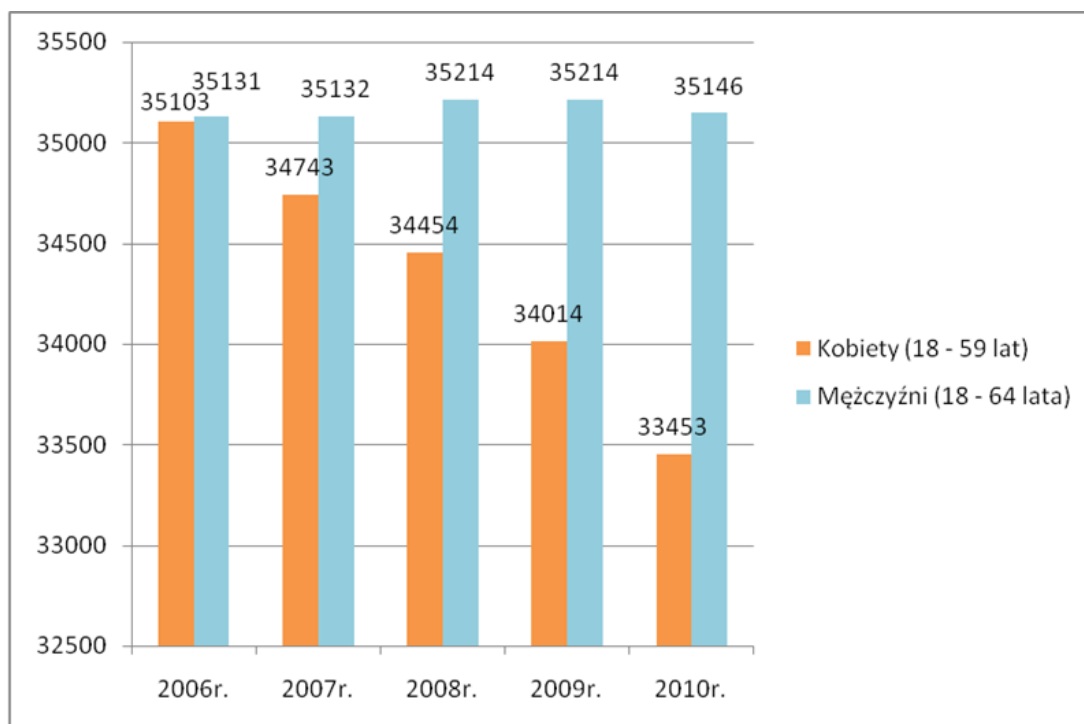

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

Natomiast, podczas gdy ilość mężczyzn w wieku produkcyjnym utrzymuje się na podobnym poziomie, to wyraźnie spada z roku na rok ilość kobiet w wieku produkcyjnym.

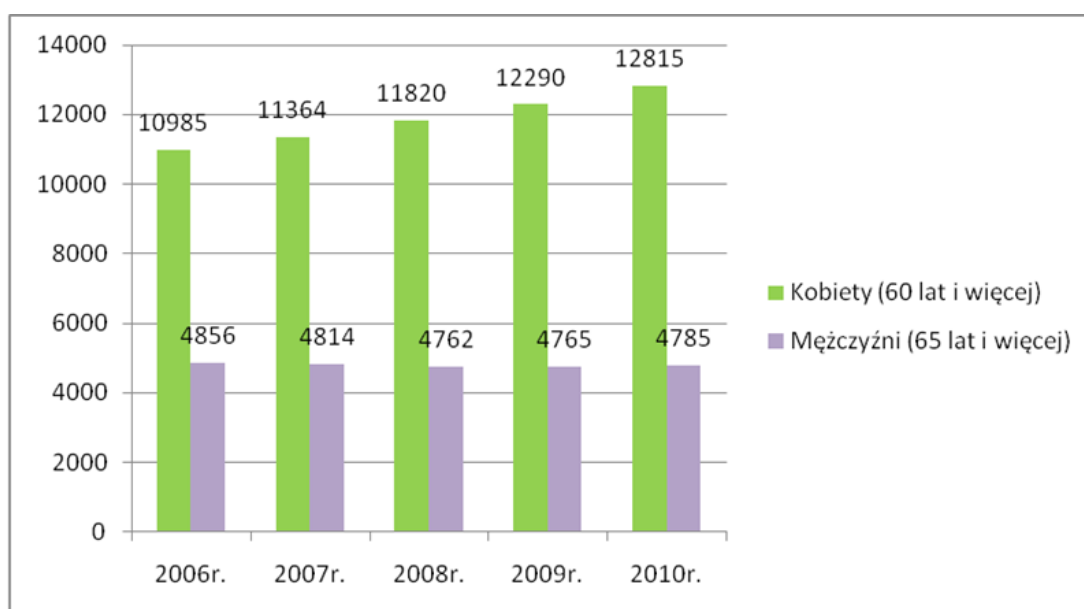
Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety i mężczyźni) w latach 2006 – 2010.

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

Z kolei w wieku poprodukcyjnym ilość kobiet rośnie z roku na rok, a ilość mężczyzn utrzymuje się na podobnym poziomie.

Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni) w latach 2006 – 2010.

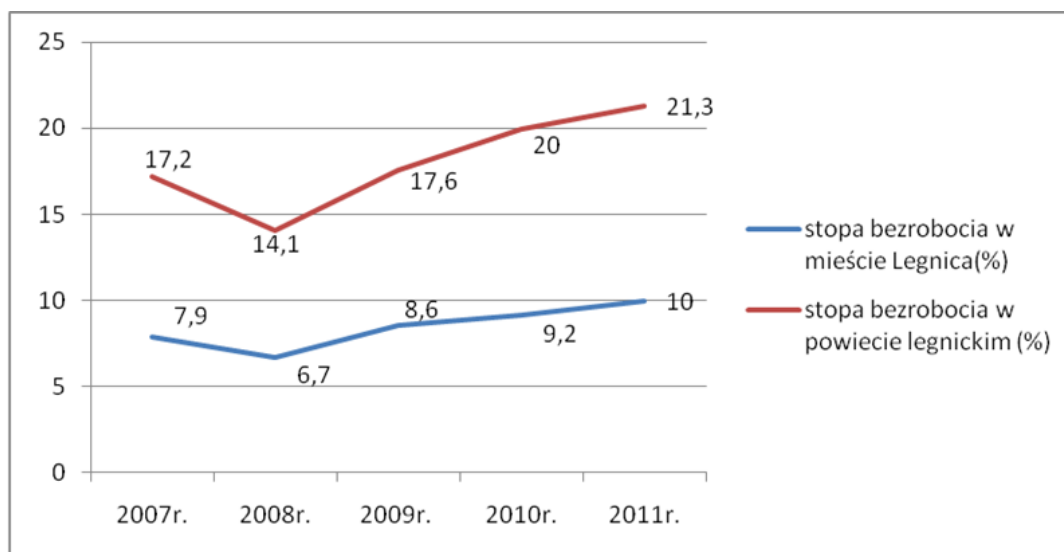

* Opracowano w oparciu o BDL GUS

6. Sytuacja na rynku pracy.

W Legnicy na koniec 2011 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 4866 osób, z czego 52% stanowiły kobiety. W porównaniu do poprzedniego roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 440 osób. Wśród ogólnej liczby zarejestrowanych prawo do zasiłku posiadało 778 osób, czyli zaledwie 16% ogółu.

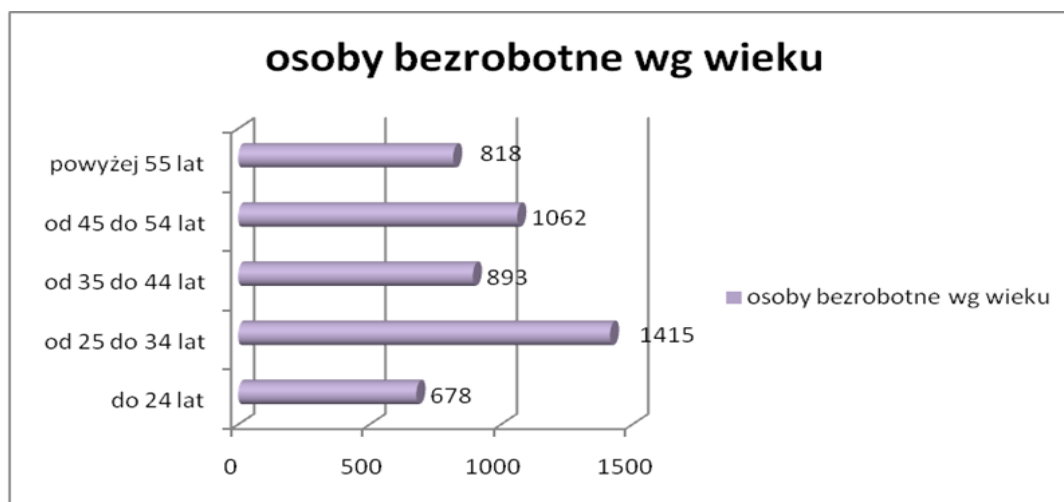
W ciągu ostatnich lat stopa bezrobocia wzrastała i na koniec 2011 roku wyniosła 10%. Jednak w stosunku do stopy bezrobocia w powiecie legnickim jest dwa razy niższa.

Dla porównania stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim wynosiła 12,5% analogicznie jak średnia w Polsce.

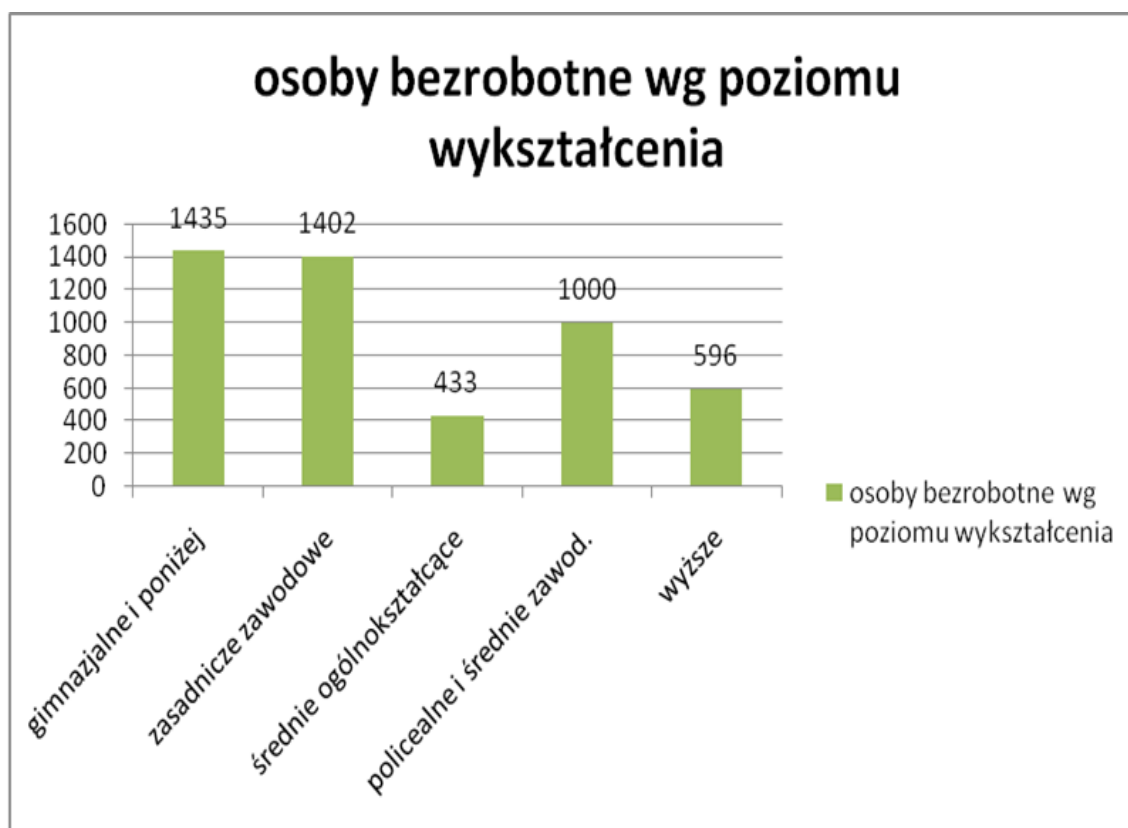
Analizując strukturę bezrobocia w Legnicy pod względem wiekowym wywnioskować można, że najczęściej zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby młode tj. między 25 a 34 rokiem życia.

Struktura osób bezrobotnych na koniec 2011 roku w podziale wiekowym.

Biorąc pod uwagę wykształcenie, najczęściej osób bezrobotnych w Legnicy posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe. Te dwie grupy stanowią ponad 58% wszystkich zarejestrowanych i spodziewać się można, iż osoby te będą najbardziej narażone na pozostanie w gronie bezrobotnych.

Struktura osób bezrobotnych na koniec 2011 roku według poziomu wykształcenia.

* Opracowano w oparciu o dane WRM UM Legnica

7. Pomoc społeczna na rzecz rodziny.

Dominująca większość zadań z zakresu wspierania rodziny realizowana jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy, który działa na mocy uchwały Miejskiej Rady Narodowej w Legnicy Nr XIV/75/90 z 25 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, stosownie do ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362). Zgodnie z artykułami 17 i 20 w/w ustawy w mieście na prawach powiatu, jakim jest Legnica, MOPS realizuje zadania ośrodka pomocy społecznej oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Poniżej przedstawione zostało liczbowe zestawienie rodzin korzystających z pomocy społecznej pod względem powodów przyznania pomocy.

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej wg stanu na dzień 31.12.2011r.

Lp	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	2 647	5 215
2.	Bezdomność	279	325
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	74 42	288 168
4.	Bezrobocie	1 824	3 282
5.	Niepelnosprawność	1 694	2 373
6.	Długotrwała choroba	770	1 130
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	438	1 620

	w tym: 1. rodziny niepełne 2. rodziny wielodzietne	358 80	1 145 496
8.	Przemoc w rodzinie	39	126
9.	Alkoholizm	361	466
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	56	61
11.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży i dzieci opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze	125	202

8. Oświata, Kultura i Sport.

Zadania z zakresu opieki, wychowania i edukacji wypełniają żłobki, przedszkola oraz szkoły na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

	Liczba placówek	W tym:	
		Publiczne	Niepubliczne
Szkoły podstawowe i gimnazjalne w tym stołówki w placówkach	33 14	28 (w tym 6 specjalnych) 14	5 brak danych
Szkoły zawodowe	7	5 (w tym 1 specjalna)	2
Szkoły ponadgimnazjalne (licea ogólnokształcące, technika, licea profilowane, technika uzupełniająca i uzupełniająca licea ogólnokształcące)	37	27	10
Szkoły policealne	14	2	12
Świetlice	21	21	brak danych
Przedszkola	32	15 (w tym 1 specjalne)	17
Żłobki	5	4	1
Inne placówki oświatowe	19	6	13
Domy kultury	4	4	-
Biblioteki publiczne	25	25	-
Sale widowiskowe (kina)	1 hala sportowo-widowiskowa 2 kina (6 sal)	1 hala sportowo-widowiskowa	2 kina (6 sal)
Boiska sportowe (kluby sportowe)	2 stadiony oraz 7 boisk piłkarskich i 29 wielofunkcyjnych (55 klubów sportowych)	2 stadiony oraz 7 boisk piłkarskich i 29 wielofunkcyjnych (55 klubów sportowych)	-
Baseny kryte	3	3	-

Zadania te realizują również placówki opiekuńczo-wychowawcze, zarówno całodobowe jak i wsparcia dziennego.

	Stan na dzień 30 czerwca 2012 r.		
	Liczba jednostek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających z pomocy
Placówki wsparcia dziennego, w tym: opiekuńcze specjalistyczne	7 4 3	682 335 347	940 335 605
Całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze, w tym: socjalizacyjne wielofunkcyjne rodzinne	4 2 1 1	99 54 40 5	99 54 40 5
Środowiskowe domy samopomocy	1	36	36

IV. Priorytety i cele oraz zadania programu

Zadaniem gminnego programu wspierania rodziny jest podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, wzmocnienie roli i funkcji rodziny poprzez prowadzenie szeroko rozumianych działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, zwiększanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz aktywizacja społeczno-zawodowa rodzin, ograniczanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej oraz liczby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te kierowane są do społeczności lokalnej bezradnej w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zagrożonej ubóstwem, bezrobotnych, rodzin dotkniętych przemocą oraz problemem uzależnień.

Za priorytet w działaniach w mieście Legnicy uznaje się:

Tworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.

Działania:

- a) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom potrzebującym oraz w sytuacjach kryzysowych,
- b) objęcie dożywianiem w formie obiadów dzieci i młodzieży wymagających takiej pomocy w żłobkach oraz w placówkach oświatowych,
- c) realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- d) dofinansowanie wydatków związanych z dożywianiem prowadzonym przez instytucje gminne i pozarządowe,
- e) organizowanie zbiórek żywności, używanego sprzętu AGD i RTV, mebli i odzieży i przekazywanie potrzebującym,
- f) pomoc w realizacji opłat związanych z utrzymaniem mieszkania w formie dodatku mieszkaniowego, warunkowe umorzenia należności za nieuregulowane opłaty za lokal, możliwość rozłożenia spłaty zaległości w ratach,
- g) aktywizacja zawodowa rodziców w ramach projektów systemowych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanych przez MOPS,
- h) organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych,
- i) realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- j) organizowanie bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,

k) system stypendiów, w tym dla uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej oraz uczniów uzdolnionych, przyznawanych przez Prezydenta Miasta Legnicy,

l) przewóz niepełnosprawnych uczniów na zajęcia lekcyjne

2. Wspieranie rodzin w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.

Działania:

a) prowadzenie placówek wsparcia dziennego, w tym świetlic terapeutycznych, świetlic parafialnych,

b) rozwijanie oferty kulturalno-oświatowej zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, w tym m. in. zatrudnianie osiedlowych animatorów sportu,

c) organizowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez realizację szkoleń, prelekcji i warsztatów,

d) łatwy dostęp do poradnictwa specjalistycznego,

e) organizacja wycieczki letniej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,

f) systematyczne monitorowanie sytuacji rodzinnej i zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

g) zatrudnianie, szkolenie asystentów rodziny do pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

h) tworzenie, szkolenie i finansowanie rodzin wspierających w przypadku zaistnienia takich potrzeb,

i) przygotowanie i wyemitowanie programów telewizyjnych z zakresu promocji rodziny przez lokalną telewizję w cyklu Zdrowe Miasto,

j) organizowanie konferencji popularno-naukowych z zakresu wsparcia rodziny, w tym w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych.

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Działania:

a) koordynacja działań i systematyczna współpraca podmiotów działających na rzecz rodziny, edukacja w/w podmiotów w zakresie interdyscyplinarnej metody rozwiązywania sytuacji trudnych w rodzinie,

b) podejmowanie działań przez gminny zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w sytuacjach zaistnienia podejrzenia przemocy w rodzinie,

c) prowadzenie warsztatów i grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,

d) doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny poprzez różnego rodzaju szkolenia, warsztaty konferencje,

e) upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, poprzez publikacje, broszury, lokalne media, strony internetowe,

f) udzielanie profesjonalnego wsparcia dzieciom i rodzicom zgłaszającym się o pomoc.

g) współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

4. Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych.

Działania:

a) profilaktyka poprzez edukację oraz wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych uzależnieniami realizowana w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

b) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych promujących aktywny i zdrowy styl życia oraz służących rozwiązywaniu problemów uzależnień,

c) współdziałanie oraz pomoc w szkoleniu grup zawodowych i osób związanych bezpośrednio lub pośrednio z tematyką uzależnień

V. Zakładane efekty

- zwiększenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz aktywizacja społeczno-zawodowa rodzin,
- ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zintegrowanie działań podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

VI. Realizatorzy programu

Gminny program wspierania rodziny będzie realizowany przez:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Placówki oświatowe.
3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.
4. Służbę zdrowia.
5. Komendę Miejską Policji.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VII. Monitorowanie i ewaluacja programu

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów programu.

Ewaluacja programu będzie odbywać się na bieżąco, a monitorowanie programu na podstawie corocznej analizy sprawozdań z wykonania zadań. Stanowiąc one będą źródło niezbędnych informacji i praktycznych wskazówek, między innymi dla pracującej w strukturze Rady Miejskiej Legnicy **Komisji Spraw Obywatelskich i Rodziny**. Służyć będą udoskonalaniu działań w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną.